

informatör

gorenje
gorenje
gorenje
gorenje
gorenje

LIST ZA INFORMIRANJE DELAVCEV GORENJA – ST. 4 – LETO XV. – VELENJE, 12. 2. 1981

GORENJE V SKANDINAVIJI

Usmeritev Gorenja v izvoz izdelkov na vse dele sveta se je pokazala za pozitivno že večkrat. Posebej pomemben delež imajo dežele razvitega sveta, v zadnjem času pa izvažamo vse več izdelkov tudi že v države v razvoju. K tako povečanemu izvozu so bistveno pripomogla tudi naša podjetja, ki jih ustanovljamo v tujini. V nekaj zaporednih sestavkih, ki bodo sledili prvemu zapisu o izvozu v Skandinavijo, bomo v Informatörju podrobneje opisali naša podjetja v tujini in izvozna prizadevanja.

PRVI IZVOZ NA DANSKO – LETA 1973

Prve izdelke smo danskim kupcem prodali že v letu 1973, leto dni pozneje pa smo v Kopenhagenu ustanovili predstavništvo „Gorenja“. Izvažali smo pralne stroje, štedilnike in zamrzovalne aparate. Vse večji izvoz in namen, da bi izvoz razširili še v druge dežele Skandinavije, je ob koncu leta 1977 botroval ustanovitvi lastnega podjetja Gorenje–Skandinawien ApS s sedežem v Kopenhagenu.

Prodaja izdelkov preko novega podjetja se je sčasoma razširila še na druge programe, med katerimi so keramične ploščice, kose iz Gorenja–Fecra, jekleni granulat iz Gorenja–Mute in mali gospodinjiski aparati iz Nazarja. Leta 1978 smo prve izdelke prodali tudi na Finsko; to je bilo deset tisoč pralnih strojev, v letu 1979 pa že na Švedsko in Norveško.

V letu 1973 je izvoz na Dansko dosegel vrednost 432 tisoč dolarjev, lani pa skupaj v Skandinavske dežele nad 4 milijone dolarjev. V letu 1981 je predviden izvoz v vrednosti 11,6 milijona dolarjev.

VSE BOLJŠI USPEHI POSLOVANJA

Iz poročila o poslovanju našega podjetja v Kopenhagenu, ki nam ga je poslal direktor Gorenja–Skandinavija Oleg Vrtačnik, povzemamo nekaj bistvenih poslovnih dosežkov in ugotovitev.

Podjetje Gorenje–Skandinavija je imelo v letu 1978 izgubo, saj so imeli večje zaloge izdelkov. Vodstvo podjetja je izdelalo sanacijski program in uspehi niso izostali. Proučili so prednosti izdelkov Gorenja pred drugimi tovrstnimi aparati in svoje trgovske potnike seznanili s tem. Določili so tudi politiko cen in dosledno izpolnjevali postavljene naloge.

Z uspešno propagando in vzornim načinom poslovanja so se uspehi kmalu pokazali. Podjetje je doseglo visoko raven, zato so začeli zahtevati za izdelke Gorenja, na katere so ponosni, tudi višje cene. V povprečju so v poldrugem letu povišali maloprodajne cene za 27 odstotkov, medtem ko so jih konkurenti povišali le za 8 %.

Zaloge izdelkov so občutno znižali in leto 1980 je prineslo pozitiven rezultat.

Zanimivo je tudi dejstvo, da je v celotni panogi na Danskem promet hladilnikov, pralnih strojev in štedilnikov zmanjšan za več kot 12 odstotkov, medtem pa so v našem podjetju povečali promet kar za 13,7 %. Na Danskem je Gorenje–Skandinavija doseglo tudi izredne tržne deleže. Tako so zastopani s prodajo pralnih strojev ž emajlirano kadjo kar z okoli 20 %, štedilnikov z blizu 8, hladilniki 3 in mikserji 20 %.

Načrtujejo, da bi delež pri prodaji pralnih strojev obdržali na višini 20 odstotkov, štedilnike povečali na 15, hladilnike na 4 %.

Tudi v ostalih nordijskih državah imajo lepe dosežke. Prodaja bele tehnike na Finsko je v stalnem porastu, s kupci na švedskem in norveškem trgu pa imajo sklenjene pogodbe za prodajo v letu 1981.

IN NAČRTI?

V prihodnje bi želeli povečati prodajo izdelkov iz širokega programa Gorenje SOZD in obdržati takšno ime, kot so si ga ustvarili v razmeroma kratkem času. Da pa bi te načrte lahko izpolnili, bi morale dobave gotovih izdelkov in rezervnih delov biti redne. Kljub sedanjim težavam je nujno potrebno upoštevati dogovorjene roke dobav.

GOSPODARJENJE, USTAVNA DOPOLNILA...

SEMINAR ZA SINDIKALNE DELAVCE – V torek, 3. februarja 1981, so se v Slovenj Gradcu sestali naši sindikalni delavci – predsedniki in podpredsedniki izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata ter delegati tovarniške konference in delegati koordinacijskega odbora sindikata sozda Gorenje. Po ogledu delovne organizacije "Gorenje Fecro" so se sešli na delovnem

sestanku. Največ pozornosti so namenili pripravam na sestanke osnovnih organizacij, na katerih bomo morali vsi zaposleni temeljito spregovoriti o našem gospodarjenju v preteklem letu in si postaviti nove načrte, kako nadaljevati našo pot v novih, stabilizacijskih pogojih poslovanja.

Udeleženci so se seznanili tudi z ustavnimi dopolnili (o katerih pišemo obširno v današnjem Informatorju), v popoldanskem delu srečanja pa so prisluhnili razvojnim načrtom sozda Gorenje, o katerih je govoril član kolegijskega poslovodnega organa Gorenje SOZD Andrej Kržič. Sindikalno gibanje v svetu pa je ob zaključku enodnevnega delovnega in izobraževalnega srečanja temeljito orisal Vlajko Krivokapič, predsednik komisije za mednarodne odnose pri republiškem svetu zveze sindikatov Slovenije in dolgoletni urednik slovenske izdaja Komunista.

Izobraževanju posvečamo vedno več pozornosti

Vlajko Krivokapič je govoril o delavskem gibanju v svetu, udeleženci seminarja pa so v razpravi postavili največ vprašanj o razmerah na Poljskem.

PREŠERNOV DAN POČASTILI MED DELOM

Mladinci v tozdu Orodjarna so s pestrim sporedom pripravili proslavo o Prešernu v času odmora med delom in na takšen način predvsem približali kulturo delavcu.

Za takšno obliko so se prav v tozdu Orodjarna odločili že pred letom dni, ko so med stroje, naprave in delovne mize povabili Daretu Ulago (s Partljičev "Domačo nalogo") in pred novim letom Mileno Muhičev (z "Liziko" Milenka Vučetiča). Sedaj pa kaže, da se lahko uspešno svojim sodelavcem izkažejo tudi sodelavci z recitacijami, tokrat z besedo o Prešernu.

KOLEKTIVNO DELO

RAZPRAVA O OSNUTKIH DOPOLNILIH USTAVE SFR JUGOSLAVIJE IN SR SLOVENIJE

Na 8. kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije je tovariš TITO, ko je govoril o delovanju delegatskega sistema, poudaril zahtevo po nujnosti uveljavljanja kolektivnega dela v vseh samoupravnih in državnih organih, v delegatskih skupščinah in organih družbenopolitičnih organizacij. Kasneje je predsedstvo CK ZKJ sprejelo sklepe o tem, kako naj bi se pobuda tovariša TITA uresničevala. Dosledno uveljavljanje kolektivnega dela je po svoji vsebini utrjevanje položaja delavca kot subjekta odločanja o pogojih in rezultatih svojega dela. Pomeni krepitev delegatskega odločanja. Prav tako pa pomeni uveljavljanje kolektivnega dela, odpravljanje vseh ostankov političnega monopolizma, tako individualnega kot skupinskega, ter tudi drugih negativnih pojavov. Uvajanje kolektivnega dela po svoji vsebini ne pomeni, da odločitve sprejema organ, sestavljen iz več članov, ampak pomeni to, da organ deluje tako, da je instrument uresničevanja samoupravljanja, to je delegatskega odločanja. Torej kolektivno delo mora služiti kolektivnemu odločanju vseh delavcev.

Ustavne spremembe je torej treba razumeti kot osnovo za uveljavljanje kolektivnega odločanja, ne pa že uveljavitev kolektivnega odločanja.

Na osnovi gornjih ugotovitev je tudi razprava o ustavnih dopolnitvah usmerjena ne samo na formalne spremembe, ki jih prinašajo dopolnitve, ampak naj bi v javni razpravi predvsem obravnavali vlogo posameznih institucij v naši družbi, odnose v našem samoupravnem in predvsem političnem sistemu in praktično vrednost uveljavljanja ustavnih sprememb v samoupravnem in političnem sistemu.

DOPOLNITVE K USTAVI SR SLOVENIJE

Amandma I.

1. Vsi organi oblasti in samoupravljanja ter drugi nosilci samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij zagotavljajo v okviru svojih pravic, dolžnosti in odgovornosti, uresničevanje interesov delavskega razreda in vseh delovnih ljudi v družbeno-ekonomskih in političnih odnosih socialističnega samoupravljanja, zlasti pa v delegatskem sistemu, in tudi pogoje za uresničevanje pravic, obveznosti in odgovornosti delovnih ljudi in občanov v samoupravnih in drugih organizacijah in skupnostih in v družbenopolitičnih skupnostih.

Organizacija, sestava in način dela kolektivnih organov oblasti in samoupravljanja se urejajo tako, da se zagotavljajo kolektivno delo, odločanje in odgovornost ter enakopravnost članov ter organov pri uresničevanju njihovih pravic, dolžnosti in odgovornosti, določenih z ustavo oziroma statutom in zakonom.

Vsak član kolektivnega organa je osebno odgovoren za svoje delo in v skladu s svojimi pravicami in dolžnostmi za delo in odločitve tega organa.

Vsak član kolektivnega organa, ki je pooblaščen, da sodeluje pri delu drugih organov in teles, mora po nečelih delegatskega sistema ravnati v skladu s pooblastili, smernicami in stališči tega organa.

Vsi organi oblasti in samoupravljanja in drugi nosilci samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij morajo izvrševati svoje pravice in dolžnosti tako, da je omogočeno uresničevanje družbenega nadzorstva nad njihovim delom.

2. S tem amandmajem se dopolnjujejo določbe 1. točke II. poglavja II. dela ustave SR Slovenije.

Pomen amandmaja je v tem, da poudari, da kolektivno delo ni samo sebi namen, ampak je njihovo uresničevanje v funkciji uresničevanja samoupravljanja. Amandma nadalje uvaja pojem kolektivni organ. Sestavo kolektivnega organa prepušča ustava reševanju za vsak primer posebej, vendar mora biti organizacija taka, da zagotavlja kolektivno delo organa enakopravnost članov. Bistvena vsebina, ki jo nadalje prinaša amandma, je ta, da vsak član odgovarja za svoje delo in tudi za odločitve organa. Torej za odločitve organa odgovarja tudi član, ki se z odločitvijo ni strinjal pa jo je organ sprejel. Organ mora delovati tudi tako, da je mogoče družbeni nadzor nad njegovim delom.

Amandma II.

1. Voljeni in imenovani funkcionarji in drugi nosilci samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij, za katere tako določajo ustava, statut ali zakon, se volijo oziroma imenujejo za dobo do štirih let, če za posamezne izmed njih ustava ne določa drugače.

Voljeni in imenovani funkcionarji in drugi nosilci samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij, za katere tako določajo ustava, statut ali zakon, so lahko izvoljeni oziroma imenovani za isto funkcijo največ dvakrat zaporedoma, če za posamezne izmed njih ustava ne določa drugače. Dolžino mandatne dobe in omejitev ponovne izvolitve oziroma imenovanja izvoljenih in imenovanih funkcionarjev in drugih nosilcev samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij, za katere tako določajo ustava, statut ali zakon, določajo ustava oziroma v skladu z ustavo statut, zakon ali poslovnik skupščine družbenopolitične skupnosti.

Dolžino mandatne dobe nosilcev pravosodnih funkcij in družbenega pravobranilca samoupravljanja in možnost njihove ponovne izvolitve oziroma imenovanja ureja zakon.

2. S tem amandmajem se nadomesti 182. člen ustave SR Slovenije.

Za uveljavljanje kolektivnega dela je potrebno odpraviti dosedanjo določbo ustave, da mandat voljenim in imenovanim funkcionarjem in drugim nosilcem samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij traja 4 leta. S spremembo do 4 leta. Ponovna izvolitev pa je omejena na en mandat. Dosedaj je bila z ustavo dana družbenopolitični skupnosti pravica, da izjemoma izvoli oz. imenuje funkcionarja še za dodatna štiri leta. Amandma ukinja to pooblastilo skupščine.

Amandma III.

1. Predsedstvo republike sestavlja sedem članov, ki jih volijo občinske skupščine in skupščine skupnosti občin kot posebnih družbenopolitičnih skupnosti ter predsednik centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije in predsednik republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, ki sta člana predsedstva republike po položaju.

Člani predsedstva republike so izvoljeni, če je za listo kandidatov za člane predsedstva glasovala večina vseh delegatov v dveh tretjinah občinskih skupščin ter skupščin skupnosti občin kot posebnih družbenopolitičnih skupnosti.

2. Predsednika predsedstva republike voli skupščina SR Slovenije izmed izvoljenih članov predsedstva.

Predsednik predsedstva republike se voli za eno leto in je lahko največ dvakrat zaporedoma izvoljen za to funkcijo.

Postopek in način volitev predsednika in članov predsedstva republike določa zakon.

3. S tem amandmajem se nadomestijo prvi, tretji in četrti odstavek 383. člena ustave SR Slovenije ter dopolnita 335. in 350. člen ustave SR Slovenije.

Amandma prinaša spremembo določb glede imenovanja predsednika predsedstva republike.

Do sedaj so predsednika volile skupščine občin. S spremembo ustave bo to dano v pristojnost skupščine SR Slovenije.

Amandma IV.

1. Za predsednika izvršnega sveta ne more biti ista oseba izvoljena dvakrat zaporedoma.

Člani izvršnega sveta, republiški sekretarji in drugi z zakonom določeni republiški funkcionarji, ki vodijo republiške upravne organe, so lahko največkrat dvakrat zaporedoma izvoljeni oziroma imenovani na isto funkcijo.

2. Izvršni svet odloča z večino glasov vseh članov.
3. S tem amandmajem se nadomestijo peti in šesti odstavek 394. člena in drugi odstavek 397. člena ustave SR Slovenije.

Amandma prinaša določilo, da ni možno iste osebe izvoliti dvakrat zaporedoma za predsednika izvršnega sveta. Dosedanje določbe ustave to dopuščajo. Nadalje se odpravlja pooblastilo dano skupščini SRS, da izjemoma imenuje člana izvršnega sveta trikrat zaporedoma. Možno bo samo dvakratno imenovanje članov. Bistvena novost pa je nadalje določba o odločanju izvršnega sveta. S spremembo ustave bo odločitve izvršni svet sprejemal soglasno. Dosedaj jih sprejema z večino glasov.

Amandma V.

1. Ustavno sodišče sestavlja devet sodnikov. Sodnike ustavnega sodišča voli na predlog Predsedstva republike Skupščina Socialistične republike Slovenije za osem let in po preteku te dobe ne morejo biti ponovno izvoljeni.
2. Predsednika ustavnega sodišča voli Skupščina Socialistične republike Slovenije izmed sodnikov na predlog Predsedstva republike za eno leto in je lahko največ dvakrat zaporedoma izvoljen za to funkcijo.
3. S tem amandmajem se nadomestita prvi in drugi odstavek 425. člena ustave SR Slovenije.

Dopolnilo ustave prinaša načelo kolektivnega dela, dela ustavnega sodišča. Sprememba je v tem, da je bil dosedaj predsednik ustavnega sodišča voljen za dobo 8 let.

DOPOLNILA K USTAVI SFR JUGOSLAVIJE

Po svoji vsebini so predlagane ustavne dopolnitve k ustavi SFRJ enake dopolnitvam k ustavi SRS in jih posebej ne objavljamo.

*Služba za samoupravne zadeve
Silvo Koprivnikar*

USMERJENO IZOBRAŽEVANJE

KOMITE OBČINSKE KONFERENCE ZKS VELENJE O PREHODU V USMERJENO IZOBRAŽEVANJE

Preobrazba celotnega vzgojno izobraževalnega procesa ter reforma usmerjenega izobraževanja kot kvalitetnega dejavnika, ki lahko bistveno prispeva k nadaljnjem družbeno-ekonomskemu razvoju in stabilizacijskim prizadevanjem je našla svoje mesto v akcijskih programih vseh družbenopolitičnih organizacij v občini Velenje. Tako je bila v juniju izvedena problemska konferenca SZDL, ki je zajela celotno področje vzgoje in izobraževanja, od predšolske vzgoje, vzgoje in izobraževanje v osnovnih šolah, glasbeni šoli, delavski univerzi do nalog ob prehodu v usmerjeno izobraževanje. V decembru so bile izvedene razprave v osnovnih organizacijah Zveze komunistov ter kadrovskih in izobraževalnih službah večjih OZD. Gradivo za razpravo je pripravila komisija za idejno delo, znanost, kulturo in prosveto in je bila osnova za poenotenje stališča in akcij na problemski konferenci komunistov o nalogah Zveze komunistov v prehodu na usmerjeno izobraževanje.

Problemska konferenca je sprejela naslednje

sklepe in stališča,

ki opredeljujejo nadaljnjo aktivnost ZK v nalogah prehoda v usmerjeno izobraževanje.

1. Konferenca ocenjuje, da so v večjih OZD v naši občini (REK, TGO, Vegrad, RŠC) strokovne službe in kadrovske službe in izobraževalni centri že dokaj resno pristopili k nalogam, ki jih morajo realizirati v fazi priprav na prehod v usmerjeno izobraževanje. Večji napredek je dosežen v tistih OZD, ki so že v dosedanjem procesu izobraževanja vpeljale posamezne elemente usmerjenega izobraževanja (npr. Vegrad). Kljub temu komunisti predvsem v osnovnih sredinah (TOZD) še niso dovolj seznanjeni z delom in nalogami, ki jih bo v realizaciji novih izobraževalnih programov morala izvajati konkretna delovna sredina. Menimo, da je potrebno v nadaljnji fazi razpravljaj prenesti posamezne naloge v izvršne odbore sindikata, ZSMS, delavske svete TOZD in na zbere delovnih ljudi. To je še posebej pomembno za tiste sredine, kjer bodo učenci v usmerjenem izobraževanju opravljali proizvodno delo in praktični pouk. Odpravljati moramo mišljenja, da je usmerjeno izobraževanje in skrb za to izobraževanje le stvar organiziranja izvajalcev usmerjenega izobraževanja, npr. v Rudarskem šolskem centru. Med delovnimi ljudmi in občani moramo uveljaviti spoznanja, da je reforma usmerjenega izobraževanja v bistvu reforma družbenoekonomskih odnosov v vzgoji in izobraževanju, da izhaja iz naravnosti potreb po kadrih v združenem delu in da pomeni več splošne izobrazbe v prvih letih usmerjenega izobraževanja tudi dvig splošne razgledanosti celotne populacije.

2. V delovnih organizacijah je potrebno razširiti krog odgovornih za reformo usmerjenega izobraževanja ter precizirati naloge tako kadrovskih služb, izobraževalnih centrov, poslovnih organov v TOZD in DO, določiti nosilce priprav za usklajevanje samoupravnih splošnih aktov, razvidov del in nalog in drugega, kar končno opredeljujejo že dosedanja rokovniki aktivnosti. Glede tega je potrebno tudi jasno identificirati izvajalce programov v Velenju ter določiti postopke in roke za ureditev statusa izvajalcev.

Organizacije združenega dela še danes nimajo vzgojno-izobraževalnih programov za proizvodno delo oziroma delovno prakso in tudi niso seznanjene z novo vsebino. To ocenjujemo kot šibko točko v dosedanjih prizadevanjih. Zato je potrebno pristopiti k izdelavi metodologije za analizo del in nalog, primernih za proizvodno delo oziroma delovno prakso ter metodologijo za oblikovanje in ovrednotenje delokrogov za učence usmerjenega izobraževanja.

Nato je potrebno pristopiti k analizi del in nalog v posameznih delovnih organizacijah v panogi, ugotoviti ustreznost del in nalog za izvajanje proizvodnega dela (psihofizične napore, čas izvajanja posameznih nalog, itd), izdelati seznam delovnih organizacij, v katerih bodo učenci opravljali proizvodno delo oziroma delovno prakso in razmestitvene načrte kroženja učencev ter izvesti usposabljanje instruktorjev in učiteljev v delovnih sredinah, kjer bodo učenci opravljali proizvodno delo in delovno prakso. Zato je še toliko večja odgovornost subjektivni sil, da bodo v delovnem okolju ustvarili vzdušje med delavci, v katerem učenec ne bo smatran kot nekdo, ki moti delovni proces ali povzroča nepotrebne stroške.

3. Nedvomno bo imelo proizvodno delo oziroma delovna

praksa pomemben vpliv na izbiro smeri. Učenci bodo spoznali delo, le če so neposredno vključeni v delovni proces, da ga doživljajo in ne nazadnje, da ugotavljajo vrednost svojega prispevka. Pri tem pa se moramo ogibati tendence, ostajati na stari poti poučevanja s poudarkom usposabljanja za manj zahtevna dela z malo splošne izobrazbe.

4. Izražanje kadrovske izobraževalnih potreb organizacij združenega dela mora izhajati iz srednjeročnih in razvojnih planov OZD na podlagi doseženega in načrtovanega tehnično tehnološkega razvoja, tendenc prestrukturiranja proizvodnje n splošnih družbenih potreb.

Vzporedno s tem je potrebno pripraviti plane izobraževanja delavcev (ob delu, iz dela), ki niso ustrezno usposobljeni za delo, ki ga opravljajo ter določiti nosilce tega izobraževanja.

Posebej pri tem je potrebno opredeliti vlogo in status delavske univerze kot ene izmed nosilk izobraževanja ob delu. Dopolnilno izobraževanje oziroma usposabljanje iz dela in ob delu mora biti pripravljeno tudi za tiste pedagoške delavce v usmerjenem izobraževanju, ki ne izpolnjujejo v celoti zahtev strokovne usposobljenosti.

5. Temeljito strokovno zastavljeno in dolgoročno usmerjanje v osnovnih šolah je tudi eden izmed pogojev za uspešno preobrazbo vzgoje in izobraževanja. Zato je potrebno še nadalje razvijati vse oblike direktnega povezovanja osnovnih šol in organizacij združenega dela, usmerjevalno službo skupnosti za zaposlovanje, aktivnosti družbenopolitičnih organizacij in še posebej intenzivne ter pravočasne aktivnosti za deficitarne poklice (rudarstvo, vojaške poklice) in pedagoške poklice. S stalno in široko aktivnostjo je potrebno nakazovati možnosti pridobivanja učencev, od štipendijske politike do možnosti sklenitve delovnega razmerja z učenci v tretjem letu, npr. rudarske usmeritve.

Nadaljnja prizadevanja za celodnevno osnovno šolo ter razvijanje aktivnosti v celodnevni osnovni šolah mora biti usmerjeno v takšne odločitve učencev, ki bodo uresničevali svoj osebni interes v skladu s širšimi potrebami združenega dela in celotne družbe.

Glede tega morajo strokovno uskladiti stopnje zahtevnosti v osnovnih šolah in srednjih šolah usmerjenega izobraževanja.

6. Glede na strukturo gospodarstva naše občine bomo morali posebej razmišljati o usmerjevanju ženskega dela prebivalstva, ki bo prihajal iz osnovnih šol ter o stimulativnih merah za usmerjanje v poklice, ki so postali večidel „moški poklici“. Med zaposlenim delom ženske populacije pa s pripravo izobraževalnih programov za dopolnilno izobraževanje izboljšati kvalifikacijsko strukturo zaposlenih žena.

7. Občinska izobraževalna skupnost in njeni organi se morajo v večji meri vključiti v proces prehoda v usmerjeno izobraževanje, prav tako pa mora tudi zaživeti oziroma še povečati aktivnost uporabnikov in izvajalcev v skupščinah posebnih izobraževalnih skupnostih, ustanavljanju enot PIS, evidentiranju delegatov ter realizaciji drugih del, ki jih imajo PIS.

8. Rudarski šolski center in Gimnazija Velenje se morata organizirati v skladu z zakonom o usmerjenem izobraževanju.

9. Izvajalci ne bodo mogli zagotoviti vseh potrebnih učiteljev in sodelavcev za poučevanje strokovnih predmetov.

Zato se morajo vključiti v izobraževanje strokovnjaki iz neizobraževalnih OZD. poučevanje v šolah pa mora biti del njihove redne delovne obveze. Prav tako je potrebno ustrezno vrednotiti delo učiteljev in zagotoviti njihov stalen stik z delovno prakso.

Sedanje prostorske zmogljivosti ne bodo zadoščale za takšno število oddelkov, kot jih imamo sedaj. V reševanju tega problema moramo vključiti vse uporabnike in širšo družbeno skupnost.

10. Poleg že ustanovljene enote PIS za kovinarstvo in metalurgijo je potrebno ustanoviti enote še za druge PIS in v teh enotah formirati strokovne organe, ki bodo skrbeli za strokovno in operativno povezavo med izvajalci in uporabniki.
11. Praktični pouk že sedaj uspešno poteka v OZD materialne proizvodnje kot so: RŠC, REK — ESO, Plastika, TEŠ, Gorenje — Orodjarna, Vzdrževanje, Muta, Toplovod, TUŠ, Gradbenik, Ljubno, Glin Nazarje, Triso Slovenj Gradec in drugih. Nujno pa je ustvariti pogoje za praktični pouk za programe, ki jih dosedaj ni bilo (družboslovna usmeritev, računalništvo, upravljalce strojev itd).
12. OZD materialne proizvodnje morajo dosledno zagotoviti pogoje iz izhodišč za programiranje, organiziranje in izvajanje proizvodnega dela in delovne prakse Gospodarske zbornice Slovenije.
14. RŠC bo izvajalec seminarja za bodoče intruktorje v OZD v rudarskih in geološki, kovinarski in elektrotehniški usmeritvi.
15. Izvajalci morao učence usmerjati na osnovi spremljanja učenčeve uspešnosti pri teoretičnem in raktičnem izobraževanju, individualnih značilnosti učenca, potrebah uporabnikov in zahteve širše družbene skupnosti.
16. Razvidi del in nalog morajo biti dosledno izdelani po zakonu o delovnih razmerjih in v skladu z družbenim dogovorom o kadrovski politiki (načrtovanje izobraževanja in strokovnega izpopolnjevanja delavca glede na naravo njegovega dela in nalog).
17. V sredstvih javnega obveščanja (Naš čas, Radio Velenje) ter **tovarniških glasilih** je potrebno v nadaljnjem obdobju permanentno informirati delovne ljudi in občane s poljudnimi in strokovnimi članki ter navajanju konkretnih nalog za posamezne delovne in druge sredine.
18. Vsi nosilci izobraževalnega procesa morajo na osnovi teh stališč in sklepov problemske konference o usmerjenem izobraževanju ter v skladu z rokovnikom koordinacijskega odbora za usmerjeno izobraževanje pri gospodarski zbornici realizirati naloge v svojih okoljih.

TISK O GORENJU

PRIMERJAVA NAŠIH IN TUJIH PRALNIH STROJEV

Revija Test, ki jo izdaja zahodnonemška poldržavna ustanova Stiftung Warentest iz Berlina in je ena najbolj uglednih in razširjenih revij v svetu (naklada tri četrt milijona izvodov), prinaša v februarski številki 1981 med drugim tudi primerjalni test cenejših pralnih strojev. Ker sta med 24 preizkušenimi modeli s cenami od 500 do 800 DM dva znamke Gorenje, so

rezultati zanimivi gotovo tudi za nas. Revija Test uporablja ocene zelo dobro, dobro, zadovoljivo ter pomanjkljivo in zelo pomanjkljivo kot negativni oceni. Ocene zelo dobro ni dobil noben model, kar je razumljivo, saj gre za stroje "nižjega razreda". Med desetimi modeli (od 24), ki so dobili oceno dobro, pa sta tudi Gorenje PS 102B in Gorenje PS 413B. Podroben pregled rezultatov sicer pokaže, da bi lahko v Velenju še marsikaj izboljšali. Tako modelu PS 102B očitajo slabo lakiranje, prepočasno centrifugiranje (le 360 obratov na minuto) in premajhno preglednost kontrol. Model PS 413B pa, kot so ugotovili preskuševalci, slabo prenaša višje vrtiljaje (5,50 o/min), se hitreje kvari in preveč skrči volnena oblačila pri posebnem programu. Vseeno nas tokrat torej ni treba biti sram slovenske industrije.

Na žalost drugih strojev, ki so v Testu, pri nas skoraj ni mogoče kupiti. Ker je prav v Ljubljani delovna organizacija Tehnunion iz konsignacije z veliko reklamo prodajala pralne stroje italijanske znamke Candy, bi navedel le, da sta oba v testu zastopana modela Candy C133 in Candy C137D dobila oceno pomanjkljivo. Bistveno slabše od modelov Gorenja sta bila tako pri varnosti kot pri rezultatih pranja. Naj omenim, da so tudi v prejšnjih preizkušnjah revije Test bili pralni in pomivalni stroji firme Candy skoraj redno pri dnu lestvice. Tako je dobil negativno oceno edini med deset preizkušenimi modeli, pomivalni stroj Candy D290 2.90 silent. Mnogi se bodo hitro spomnili ogromnih reklam za ta stroj v slovenskem časopisju.

Če zaupamo tem nemškim (in sam ne vidim razloga, da jim ne bi), bi lahko postavili neprijetno vprašanje: ali je pri slabi izbiri in založenosti našega trga res potrebno, da smo (in po vsej verjetnosti tudi bomo) za dragocene devize uvažali izdelke, ki so celo precej slabše skonstruirani od naših domačih? V razmislek še to: v neki nepristranski anketi v ZR Nemčiji je polovica vprašanih trgovin izjavila, da ne naroča več izdelkov, ki so bili v reviji Test ocenjeni negativno.

PETER LEGIŠA
Ljubljana

(Pisma bralcev, DELO, 10. 2. 1981)

TERMINSKI KOLEDAR 1981

Ker je bil predlog terminskega koledarja za leto 1981 potrjen na delavskem svetu GORENJA TGO in nato v tozdih šele koncem decembra, smo dobili izdelane koledarje kasneje kot prejšnja leta.

Koledarji so že razdeljeni poenterkam, tako da jih bomo dobili vsi zaposleni v GORENJE TGO do dneva izplačila osebnega dohodka.

Pri izdelavi koledarjev je tiskarna, kljub naši predhodni kontroli korekturnega odtisa, napačno natisnila črko R pri terminu 360. Torej, sobota, 26. december, je redni delovni dan.

Služba organizacije
poslovanja

ODLIČNO

Nisem likovnik, nisem umetnostni kritik, zdi pa se mi, da moram povedati svoje vtise z razstave likovnikov – delavcev Gorenja. Menim, da je ta razstava doslej najkvalitetnejša, kaže doslej največjo zrelost.

Vsi se spominjamo razstave naših likovnikov, ki je bila z naslovom „Jubilej zvestobe“, v letu 1978, postavljena v galeriji v prehodu med restavracijo in uvoznim oddelkom. Spomnimo se tudi drugih razstav v jedilnici. Zdi se, da iz rastave v razstavo raste kvaliteta in tudi krog naših likovnikov še širi.

Res tu in tam vidiš motiv, ki ti je že znan, prijem, ki ga je prej že nekdo drug dodelal . . . Pa vendar napredek v obvladovanju tehnike, v motiviki, v vsebinski polnosti likovnih sporočil je očiten. Nekateri avtorji se tudi pred likovniki – akademiki nimajo česa sramovati.

Predlagam naslednje: Prvič: Dela naših likovnikov – delavcev Gorenja naj oceni kdo od akademskih slikarjev ali kakšen umetnostni kritik. Drugič: Vsakega avtorja bi morali predstaviti v Informatorju. Tretjič: Našim likovnikom je treba posvetiti več skrbi in tudi strokovne pomoči.

Upam, da bodo ti predlogi sprejeti in bodo pomagali k nadaljnji rasti naših likovnikov.

jom

OPROSTITEV PLAČILA PARTICIPACIJE ZA ZDRAVSTVENE STORITVE

Na osnovi samoupravnega sporazuma o temeljih plana Republiške zdravstvene skupnosti so vse invalidne osebe od 1. 1. 1981 oproščene plačila participacije za zdravstvene storitve osnovne, specialistične in bolnišnične dejavnosti, za zdravljenje in nego na domu, reševalne prevoze, nujne medicinske storitve in zdravstvene storitve zdravniške dejavnosti. Oprostitev soudeležbe (participacije) ne velja za zobozdravstvene storitve.

Te oprostitve veljajo za vse invalidne osebe, ne glede na vrsto in vzrok invalidnosti, če imajo invalidnost priznano od ustrezne komisije (komisija skupnosti invalidskega in pokojninskega zavarovanja ali komisija skupnosti za zaposlovanje ali mentalno-higienskega dispanzerja). Oprostitev velja tudi za tiste člane družine, ki so zavarovane po invalidni osebi in nimajo svojih sredstev za preživljanje.

Upravičenci participacije ne bodo plačali, če bodo imeli v zdravstveni knjižici ustrezno potrdilo Občinske zdravstvene skupnosti. Izkaznice potrjujejo v strokovni službi Občinske zdravstvene skupnosti, soba št. 2, Prežihova 3, Velenje (pridelek stavbe tehniških šol, RŠC) in sicer od 10. do 12. ure in še ob sredah od 13. do 15.30 ure. S seboj morajo prinesiti odločbo invalidske komisije in zdravstveno knjižico – svojo in za družinske člane, ki so do te oprostitve upravičeni.

Predsednik IO K OZSS
Gorenje TGO
Jože Meh

ŠPORT IN REKREACIJA

OBČINSKA DELAVSKA ŠAHOVSKA LIGA

Minulo soboto se je pričela občinska šahovska liga, v kateri tekmujejo tudi šahisti Gorenja.

V prvem kolu je naša ekipa premagala RŠC – Mladi z rezultatom 12 : 0. Nastopili so Kristan, Goršek, Špeh, Repše, Djordjevič, Godec, Plevnik, Kovačič, Pevnik, Skok, Marjanovič in Dragica Praznik.

Vsi šahisti in šahistke, ki bi želeli tekrovati v tej ligi, se lahko prijavite tovarišu Goršku (tel. 132).

PRVENSTVO GORENJA V VELESALOMU

Letošnje prvenstvo Gorenja v veleslalomu bo v soboto, 14. februarja, na Kaštvniku (Kope). Moški bodo tekmovali v treh skupinah (rojeni 1951 in mlajši, rojeni od 1941 do 1950 in leta 1940 in starejši). Ženske bodo tekmovali v dveh skupinah (rojene leta 1951 in mlajše ter rojene leta 1950 in starejše).

Odhodi avtobusov ob 9. uri izpred Rdeče dvorane, pričetek tekmovalstva ob 12. uri.

Številna tekmovalstva, ki so jih imeli tozdi in skupne službe, so lepo uspela. Pričakujemo, da bo tako tudi na prvenstvu v veleslalomu.

Želimo, da proga ne bi bila pretežka. Varnost tekmovalcev bi morala biti na prvem mestu, med tekmovalci pa prevladovati načelo: pomembno je sodelovati, ne zmagati!

SMUČARSKI TEK V MISLINJI

Prvi tek ob partizanskih domačijah bo v nedeljo, 15. februarja 1981, v Mislinji. Start bo ob 10. uri pred hišo heroja Rada Iršiča v Mislinji. Prijave: Partizan Mislinja, ali pa na dan tekmovalstva od 7. do 9. ure v gostišču Merx.

Udeleženci bodo prejeli spominske značke in štartno številko, najboljši pa priznanja in kolajne. Priložnost za vse, saj bodo teki na 20 km, 8 km in 4 km.

PLANINE VABIJO

Planinska sekcija v Gorenju vas znova vabi v planine. Mnogi spominski pohod na Stol bo 20., 21. in 22. februarja. Naši planinci bodo odšli na Stol v nedeljo, 22. februarja. Vse informacije boste dobili pri Milici Lesjak (tel. 512) in Miranu Jančiču (tel. 778).

NAŠ POGOVOR

BRANKO DOBNIK: "NITI ZA HIP NISEM POMIŠLJAL . . ."

Bila je zadnja nedelja v januarju. Sončno zimsko popoldne je zvalilo Branka na prosto. Na rame je obesil drsalke, v žep pa je dal fotoaparata. Vendar je vedel, da z drsanjem ne bo nič, saj je odjuga načela led na Plevelovem jezeru. Tako je zakorakal proti zadnjim hišam, proti jezeru. Vse je bilo tako mirno, tiho. Nenadoma pa je zaslišal otroški krik, ki je prihajal z ledenega jezera. . .

„Niti za hip nisem pomišljal. Odvrgel sem drsalke in stekel po ledeni ploskvi do utapljaljoča otroka. Led je popustil tudi pod menoj in skupaj z otrokoma sem se znašel v vodi, med ledom. Osemletnega fantiča sem s težavo rešil na dovolj trdno ledeno ploskev, nato pa mi je uspelo potegniti k sebi še deklico. Če bi ne bilo hokejske palice, s katero sta se otroka verjetno igrala, bi izpod ledu težko rešil petletno deklico, ki jo je kar odnašalo med ledom. Ne vem, kako mi je uspelo. Toda v tistem trenutku prav gotovo nisem razmišljal o nevarnosti. Voda je globoka tri metre, morda še več. Z dekletom sem navsezadnje le stekel k cesti, ustavil je prvi voznik in jo odpeljal v zdravstveni dom, od tam pa v bolnico...“

Tako je Branko tisto nedeljsko popoldne rešil otroški življenje.

Branko Dobnik se je rodil 13. julija 1953 v Prelogah. V Gorenju se je zaposlil leta 1973, leta 1977 pa je končal srednjo tehnično šolo. Danes je kontrolni tehnolog v službi kakovosti.

„Kaj naj še rečem? Morda v opozorilo staršem, da naj ne puščajo otrok samih na led. Bilo je golo naključje, da sem šel k jezeru, saj je kazalo, da z drsanjem ne bo nič. Redno hodim na drsanje, uredili smo si igrišče za hokej. In to kljub temu, da je drsanje 'dovoljeno' le na lastno odgovor-

Branko Dobnik

nost. Sedaj se lahko šele zavemo, kako nevarno je to jezero. Ker odlagajo pepel, je voda na nekaterih mestih bolj topla. Tam nastanejo nevarne pasti, luknje. In če pade sneg, je potem vse še bolj nevarno.”

Dejanje Branka Dobnika je bilo pogumno, iz ledenega objema je moral rešiti mladi otroški življenje. Tih in miren je govoril o svojem podvigu.

„Ledena plošča je bila vabljliva, vendar sem želel le fotografirati. Aparata nisem imel časa odvreči, niti ne sezuti zimskih čevljev, tistih za na sneg. Menda so se kar potopili, kajti na cesti sem se znašel bos. Tedaj ni bilo časa misliti. Vedel sem samo, da je treba otroka rešiti. In rešil sem ju . . .“

Branku Dobniku smo še enkrat čestitali za tako plemenito dejanje, vendar je menil, da bi to storil tudi kdo drug. Tako je skromen naš Branko!

Drsanje na jezeru je privlačno, vendar tudi nevarno

INFORMATOR — LIST ZA OBVEŠČANJE DELAVCEV GORENJA. Izdajatelj: Gorenje, Tovarna gospodinjne opreme, Velenje. Družbeni organ: Izdajateljski svet — predsednik: mag. Jože Zagožen, namestnik predsednika: Srečko Krajnc, člani: Stane Kumer, Tatjana Javornik, Alojz Kolenc, Slavko Pižorn, Anica Oblak, Janez Kos, Angela Delčnjak, Branko Amon, Pavli Strajn, Marija Svetin, Jožica Štukovnik, Franc Magrič, Vinko Srnec, Silva Vivod, Zvone Pečnik, Miroslav Lešnik, Terezija Časl, Dušan Jeriha, Jože Skornšek, Dušanka Založnik, Rastko Lah, Srečko Panič. Ureja: Uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik: Hinko Jerčič, člani: Dušan Pirc, Nevenka Žohar — Mijoč, Srečko Panič, mag. Jože Zagožen, Dušan Jeriha, Anka Melanšek. Izhaja tedensko. Naklada 8000 izvodov. Tisk: Grafično podjetje, GRAFIKA, Prevalje, 1981. Oproščeno prometnega davka po sklepu 421—1/72 z dne 23. 1. 1974.